2.1. Niyet النية

İbadetlerin geçerliliği öncelikli olarak sahih bir niyete dayalı olmasına bağlıdır. Allah (c.c.) rızası gözetilmeden yapılan hiç bir davranış ibadet kapsamına girmeyecektir. İnsanların fiillerine yüklenilecek hüküm, niyetlerine ve amaçlarına göre şekillenecektir.

İnsanlar, irade sahibi oldukları için davranışlarından sorumludurlar. İnsan, iradi olarak yaptığı davranışlarda, niyetini ortaya koymaktadır. Bir ibadette niyetin olması, iradenin o yönde kullanıldığını ve işin isteyerek yapıldığını gösterir. Niyetin ibadetlerin kabul şartlarından olmasının temel sebeplerinden birisi de budur.

Niyet, irade ve istek arasındaki bu sıkı bağdan dolayı, zorlama ile yapılan ibadet geçerli değildir. Henüz ergen olmamak veya hastalık gibi sebeplerle iradesini kullanamayacak durumda olanların ibadet sorumluluğu yoktur.

İbadetlerde niyetin öneminden dolayı niyet, namazın şartlarından biri olarak kabul edilmiştir. Bir şey yemeden içmeden duran kişinin veya perhiz amacıyla yeme içmeyi kesen kişinin bu yaptıkları oruç ibadeti kapsamında değerlendirilemez.

Şekil olarak bir ibadetin yapılması Allah (c.c.) katında makbul olması için yeterli değildir. O yapılan fiilin, Allah'a (c.c.) bağlılık (takva) niyeti ile yerine getirilmesi gerekir. Kurban bayramı günlerinde Allah (c.c.) rızası gözetilmeksizin sırf et yeme gayesiyle kesilen hayvanlar kurban ibadeti sevabı kazandırmayacaktır. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de **"Onların etleri ve kanları asla Allah'a ulaşmaz. Fakat O'na sizin takvanız ulaşır..."**[3] buyrulmuştur.

LİSTELEYELİM

Gündelik yaşantımızda yapageldiğimiz ve güzel bir niyetle ibadete dönüştürebileceğimiz örnek davranışları listeleyiniz.

Mü'minin niyeti, amelinden daha hayırlıdır.

Beyhakî, Şuabü'l-Îmân, C V, s. 343.

3. Hac suresi, 37. ayet.

YORUMLAYALIM

"Âdetler hüsn-i niyetle ibadete dönüşür." ilkesini yorumlayalım.

Fakirlere yapılan maddi yardım Allah'ın (c.c.) rızası gözetilerek yapılırsa ibadet olarak sevap kazandıracaktır. Kur'an-ı Kerim'de **"... Allah'ın hoşnutluğunu isteyerek her ne zekât verirseniz; işte bunu yapanlar sevaplarını kat kat artıranlardır."[4]** buyrularak tüm ibadetlerde olduğu gibi zekât ibadetinde de Allah'ın (c.c.) rızasını gözetmenin temel şart olduğu belirtilmiştir.

Hz. Peygamber'in (s.a.v.) *"Ameller niyetlere göredir. Herkese niyet ettiğinin karşılığı vardır..."*[5] hadisi hem bir müjdeyi, hem de önemli bir uyarıyı içermektedir. Buna göre; gündelik hayatta yapageldiğimiz işlemler ve sıradan davranışlar iyi bir niyetle ibadete dönüşebilmektedir. Bununla birlikte bir davranış görünür yönü itibariyle ibadet şeklini taşısa da geçerli bir niyet bulunmuyorsa ibadet niteliği kazanmayacaktır.

4. *Rûm suresi, 39. ayet.*
5. *Buhârî, Menâkibu'l-Ensar, 118.*
6. *bk. Yûsuf suresi, 24. ayet; Sâd suresi, 46. ayet.*
7. *bk. A'râf suresi, 29. ayet; Zümer suresi, 2, 11, 14. ayetler.*
8. *En'âm suresi, 162. ayet.*
9. *bk. Mâ'ûn suresi, 4-6. ayet.*
10. *Kehf suresi, 110. ayet.*